

День міста Мена відзначатимуть першої суботи серпня

На пленарному засіданні ради, яке відбулося 29 січня, депутати Менської міської ради підтримали ініціативу щодо відзначення дня міста Мена. З даного приводу перед депутатами, з інформацією щодо першої згадки про Мена та запропоновану дату святкування Дня міста, виступив директор комунального закладу «Менський краєзнавчий музей ім. В.Ф. Покотила» Менської міської ради Чернігівської області В.Крутий. Після чого депутати підтримали рішення, в якому йдеться - **"День міста Мена Чернігівської області відзначати щороку в першу суботу серпня"**.

Як і кожне місто в світі так і Мена має дату свого народження. Зазвичай датою «народження» є перша згадка в літописних джерелах. Щодо нашого міста то до Другої світової війни як такого свята святкування міста не було. Всі свята зводились до річниць «вождів» Марксизму - Ленінізму та Жовтневого перевороту. Після Другої світової війни днем міста вважали дату так званого «визволення» з під фашистської неволі. Це вже зараз ми розуміємо що це було не визволення, адже Україна потрапила під новий гніт нового тоталітарного режиму – Радянського. На той час датою святкування дня міста стало 19 вересня. Так тривало аж до сьогодні. Іншою історичною помилкою став вік міста. У кінці 50-х початку 60-х років ХХ ст. в Україні селищам (Мена була смт) масово почали давати статус міста. Важливим критерієм крім населення (понад 10 тис.) занятість у промисловості населення, стала і глибока історія населеного пункту. Місцеві історики та краєзнавці вирішили це питання у досить цікавий спосіб. В енциклопедичному словнику Брокгауза та Єфрона 1896 року, знайшли згадку про Мена під 1066 роком: **Мена (Мѣна) — м. Черниговской, єврейский молитв. дом, школа, земская больница, аптека. Маслобойня. Табаководство, отсюда**

распространившееся по всему краю. В X в. М. была хорошо укрепленным городом; в 1066 г. взята Святославом и Всеволодом Ярославичами; в 1115 г. ее осаждал Владимир Мономах.

Слід зазначити що до середини ХХ ст. даний словник користувався значним авторитетом незважаючи на значні неточності. Основною помилкою стала неправильний переклад літочислення. Проте в цьому ж словнику за 1907-1909 рр. зазначається: **Мена, (местечко) губ., Сосницкого у., при рч. Мене, в 21 в. от у. гор. Дв. 835, жит. 5887; 3 церкви, синагога.** Енциклопедисти помилку виправили, але цієї редакції місцеві історики мабуть не мали на руках. У літописах літочислення велось від створення світу. Тільки Петро I запровадив літочислення від Різдва Христового. Тому від дати створення світу слід було віднімати 5507, 5508 або 5509 в залежності від того який стиль літочислення використовувався. Все залежало коли починався новий рік. На Русі рік починався 1 березня, такий стиль називався «березневим» (починався на півроку пізніше «вересневого»), після 1492 року новий рік святкували 1 вересня, це був «вересневий» стиль. Проміжним був «ультра березневий» що починався на півроку раніше «вересневого».

Якщо повернутись до Лаврентіївського літопису то під датою 1066 рік ми читаємо: **В год 6574 (1066). Когда Ростислав был в Тмутаракани и брал дань с касогов и с других народов, этого так испугались греки, что с обманом подослали к нему котопана. Когда же он пришел к Ростиславу, – он вошел к нему в доверие, и читил его Ростислав. Однажды, когда Ростислав пировал с дружиною своею, котопан сказал: „Князь, хочу выпить за тебя». Тот же ответил: „Пей». Он же отпил половину, а половину дал выпить князю, опустил палец в чашу; а под ногтем был у него яд смертельный, и дал князю, обрекая его на смерть не позднее седьмого дня. Тот выпил, котопан же, вернувшись в Корсунь, поведал там, что именно в этот день умрет Ростислав, как и случилось. Котопана этого побили камнями корсунские люди. Был Ростислав муж доблестный, воинственный, прекрасен сложением и красив лицом и милостив к убогим. И умер февраля в 3-й день и положен там в церкви святой Богородицы.**

Тут жодним словом не згадується наше місто. Таким помилковим рішенням нам виповнилось у 1966 році 900(!) років. Пізніше історики перевіривши правильно літочислення вийшли на 1067 рік. Але й тут вийшла проблема, тут згадується білоруський Мінськ а не Мена: **В год 6575 (1067). Поднял рать в Полоцке Всеслав, сын Брячислава, и занял Новгород. Трое же Ярославичей, Изяслав, Святослав, Всеволод, собрав воинов, пошли на Всеслава в сильный мороз. И подошли к Минску, и минчане затворились в городе. Братья же эти взяли Минск и перебили всех мужей, а жен и детей захватили в плен и пошли к Немиге, и Всеслав пошел против них. И встретились противники на Немиге месяца марта в 3-й день; и был снег велик, и пошли друг на друга. И была сеча жестокая, и многие пали в ней, и одолели Изяслав, Святослав, Всеволод, Всеслав же бежал. Затем месяца июля в 10-й день Изяслав, Святослав и Всеволод, поцеловав крест честной Всеславу, сказали ему:**

„Приди к нам, не сотворим тебе зла». Он же, надеясь на их крестоцелование, переехал к ним в ладье через Днепр. Когда же Изяслав первым вошел в шатер, схватили тут Всеслава, на Рши у Смоленска, преступив крестоцелование. Изяслав же, приведя Всеслава в Киев, посадил его в темницу с двумя сыновьями. Таким чином ми святкували і 950 річчя міста що знаходиться за 450 км на північний захід від нас.

Щоправда переважна більшість істориків вже з середини 50-х років не без підстав стверджували що дата 1067 рік не має жодного відношення до нашого міста крім співзвучності Мена – Менськ (Мінськ).

Повертаючись до першої згадки про Мену ми знаходимо згадку в Никоновському літописі за 1408 рік: **«Липня 26 (4 серпня за новим стилем) приїхав з Брянська до в. князя, служити йому, литовський князь Свитригайло Ольгердович, а з ним владика брянський (властиво чернігівський) Ісакий, Патрикий (Наримунтович) Звенигородський (князь стародубський, чому названий він тут Звенигородським – не ясно), князь Олександр Звенигородський (його син, згаданий уже Олександр стародубський), з Путивля кн. Федор Олександрович, князь Семен перемишльський, князь Михайло хотетівський, князь Урустай менський, і бояре чернігівські, брянські, стародубські любутські й ярославські. В. князь Василь I (московський) прийняв Свитригайла з великою честію й дав йому в державу Володимир з иньшими волостями».**

Саме дата 4 серпня 1408 року і є першою літописною згадкою про наше місто. Тому дата святкування міста 19 вересня не є зовсім коректною, враховуючі вище викладені факти саме 4 серпня можна повноцінно та історично вважати днем міста Мена. В 2020 році місто святкуватиме своє 612 річчя.

Інформація Менського краєзнавчого музею

ім. В. Ф. Покотила Менської міської ради

31 січня 2020

Джерело: <http://mena.cg.gov.ua/index.php?id=374990&tp=page>